

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē araṇyakāṇḍē

॥ tṛtīyaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ tṛtīyaḥ sargaḥ ॥

virādhaśrīrāmasaṁvādaḥ śrīrāmēṇa salakṣmaṇēna
virādhasyōpari praharaṇaṁ virādhasya tau dvāvapi bhrātarau
gṛhītvā vanāntarē gamanam

athōvāca punarvākyam
virādhaḥ pūrayan vanam |
prcchatō mama hi brūtaṁ
kau yuvāṁ kva gamiṣyathaḥ || 3.3.1 ||

tamuvāca tatō rāmō
rākṣasaṁ jvalitānanam |
prcchantam sumahātējā
ikṣvākukulamātmanaḥ || 3.3.2 ||

kṣatriyau vṛttasampannau
viddhi nau vanagōcarau |
tvāṁ tu vēditumicchāvaḥ
kastvaṁ carasi daṇḍakān || 3.3.3 ||

tamuvāca virādhasu
rāmaṁ satyaparākramam |

hanta vakṣyāmi tē rājan
nibōdha mama rāghava || 3.3.4 ||

putraḥ kila javasyāhaṃ
mātā mama śatahradā |
virādha iti māmāhuḥ
pṛthivyāṃ sarvarākṣasāḥ || 3.3.5 ||

tapasā cābhisamprāptā
brahmaṇō hi prasādajā |
śastrēṇāvadhyatā lōkē -
'cchēdyābhēdyatvamēva ca || 3.3.6 ||

utsrjya pramadāmēnā -
manapēkṣau yathāgatam |
tvaramāṇau palāyēthāṃ
na vāṃ jīvitamādadē || 3.3.7 ||

taṃ rāmaḥ pratyuvācēdaṃ
kōpasamraktalōcanaḥ |
rākṣasaṃ vikṛtākāraṃ
virādhaṃ pāpacētasam || 3.3.8 ||

kṣudra dhik tvāṃ tu hīnārthaṃ
mṛtyumanvēśasē dhruvam |
raṇē prāpsyasi santiṣṭha
na mē jīvan vimōkṣyasē || 3.3.9 ||

tataḥ sajyaṃ dhanuḥ kṛtvā
rāmaḥ suniśitāñśarān |

suśīghramabhisandhāya
rākṣasaṃ nijaghāna ha || 3.3.10 ||

dhanuṣā jyāguṇavatā
sapta bāṇān mumōca ha |
rukmapuñkhān mahāvēgān
suparṇānilatulyagān || 3.3.11 ||

tē śarīraṃ virādhasya
bhittvā barhiṇavāsasaḥ |
nipētuḥ śōṇitādigdhā
dharanyāṃ pāvakōpamāḥ || 3.3.12 ||

sa viddhō nyasya vaidēhīṃ
śūlamudyamya rākṣasaḥ |
abhyadravat susaṅkruddha -
stadā rāmaṃ salakṣmaṇam || 3.3.13 ||

sa vinadya mahānādaṃ
śūlaṃ śakradhvajōpamam |
pragrhyāśōbhata tadā
vyāttānana ivāntakaḥ || 3.3.14 ||

atha tau bhrātarau dīptaṃ
śaravarṣaṃ vavarṣatuḥ |
virādhē rākṣasē tasmin
kālāntakayamōpamē || 3.3.15 ||

sa prahasya mahāraudraḥ
sthitvājṛmbhata rākṣasaḥ |

jṛmbhamāṇasya tē bāṇāḥ
kāyānniṣpēturāśugāḥ || 3.3.16 ||

sparsāt tu varadānēna
prāṇān samrōdhya rākṣasaḥ |
virādhaḥ śūlamudyamya
rāghavāvabhyadhāvata || 3.3.17 ||

tacchūlaṃ vajrasaṅkāśaṃ
gaganē jvalanōpamam |
dvābhyāṃ śarābhyāṃ cicchēda
rāmaḥ śastrabhṛtāṃ varaḥ || 3.3.18 ||

tad rāmaviśikhaiśchinnaṃ
śūlaṃ tasyāpatad bhuvi |
papātāśaninā chinnaṃ
mērōriva śilātaḥ || 3.3.19 ||

tau khaḍgau kṣipramudyamya
kṛṣṇasarpāvivōdyatau |
tūrṇamāpētastasya
tadā praharatāṃ balāt || 3.3.20 ||

sa vadhyamānaḥ subhṛśaṃ
bhujābhyāṃ parigrhya tau |
aprakampyau naravyāghrau
raudraḥ prasthātumaicchata || 3.3.21 ||

tasyābhiprāyamājñāya
rāmō lakṣmaṇamabravīt |

vahatvayamalaṃ tāvāt
pathānēna tu rākṣasaḥ || 3.3.22 ||

yathā cēcchati saumitrē
tathā vahatu rākṣasaḥ |
ayamēva hi naḥ panthā
yēna yāti niśācaraḥ || 3.3.23 ||

sa tu svabalavīryēṇa
samutkṣipya niśācaraḥ |
bālāviva skandhagatau
cakārātibalōddhataḥ || 3.3.24 ||

tāvārōpya tataḥ skandhaṃ
rāghavau rajanīcaraḥ |
virādhō vinadan ghōraṃ
jagāmābhimukhō vanam || 3.3.25 ||

vanam mahāmēghanibhaṃ praviṣṭō
drumairmahadbhirvividhairupētam |
nānāvidhaiḥ pakṣikulairvicitraṃ
śivāyutaṃ vyālamṛgairvikīrṇam || 3.3.26 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē
aranyakāṇḍē tṛtīyaḥ sargaḥ ||